

Η ΓΝΩΜΗ ΜΑΣ

Τα «ξόρκια» δεν αρκούν...

Ιδιαιτέρως καθουχαστικός εμφανίστηκε χθες ο πρωθυπουργός, όσον αφορά τις επιπτώσεις που θα έχει για την Ευρώπη -και την Ελλάδα- η κρίση στον χρηματοπιστωτικό κλάδο. Ανάλογες δηλώσεις κάνει συστηματικά και ο υπουργός Οικονομίας. Συνεπώς είναι προφανές ότι δεν πρόκειται για συγκυριακή στάση, αλλά για την επίσημη γραμμή της κυβέρνησης. Η οποία, γενικώς, βασίζεται στο σκεπτικό ότι «υπάρχουν προβλήματα, ενδεχομένως σοβαρά, αλλά κατά βάση πάμε καλά».

Ωστόσο, οι διαβεβαιώσεις και τα «ξόρκια» δεν αρκούν, ειδικά στις μέρες μας, για να αποτρέψουν την εκδήλωση της κρίσης. Όχι μόνο διότι οι δηλώσεις του κ. Καραμανλή συνέπεσαν με ένα κύμα επειγουσών κρατικών παρεμβάσεων, σε Γερμανία, Βρετανία και Κάτω Χώρες, για τη διάσωση τραπεζικών ιδρυμάτων που απειλούνταν άμεσα με κατάρρευση. Ούτε απλώς επειδή το σύνολο σχεδόν των αναλυτών προειδοποιεί ότι η κρίση στις ΗΠΑ είναι βέβαιο ότι περνά στην πραγματική οικονομία και την άλλη πλευρά του Ατλαντικού.

Αλλά διότι όλα τα στοιχεία «κτυπούν» συναγερμό. Οι ηγέτες άλλων χωρών της Ε.Ε. βρίσκονται ήδη σε εγρήγορση. Για παράδειγμα, ο δεξιός πρόεδρος της Γαλλίας, Νικολά Σαρκοζί, συγκάλεσε για σήμερα έκτακτη σύσκεψη των επικεφαλής όλων των τραπεζικών και ασφαλιστικών οργανισμών της χώρας του, με στόχο την αποτίμηση της κατάστασης και την καλύτερη δυνατή προετοιμασία ενόψει της θύελλας που έρχεται. Κάτι ανάλογο είχε κάνει, προ εβδομάδων, ο σοσιαλιστής πρωθυπουργός της Ισπανίας Χοσέ Λουίς Ροντρίγκεθ Θαπατέρο. Ο δε Εργατικός Γκόρντον Μπράουν, που κρατά το τιμόνι της Βρετανίας, ανακοίνωσε πρόσφατα έκτακτα μέτρα ενίσχυσης επιχειρήσεων αλλά και δανειοληπτών.

Οι διαβεβαιώσεις ότι όλα πάνε καλά, αν παρέχονται για να αποτρέψουν τον πανικό, «έχει καλώς». Εάν, όμως, γίνονται γιατί αυτό πιστεύουν πράγματι οι αρμόδιοι, τότε τα πράγματα είναι πολύ χειρότερα...

ΣΤΑ ΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΧ ΟΙ ΑΓΟΡΕΣ

Με 228 ψήφους κατά, 205 υπέρ και 1 αποχή καταψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων το σχέδιο διάσωσης των τραπεζών. Στη Wall Street όπου το κύμα πωλήσεων ήταν μεγαλύτερο κι από εκείνο που είχε σημειωθεί μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου. Αν και το σχέδιο ενδέχεται να επιστρέψει στη Βουλή, το πλήγμα που δέχτηκε τόσο η κυβέρνηση Μπους όσο και η Wall Street είναι χωρίς προηγούμενο.

ΜΑΖΙΚΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΣΤΗ WALL STREET - ΦΟΒΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΗΜΕΡΑ

Σοκ στις αγορές από το «όχι» στο σχέδιο Πόλσον

ΤΟΥ ΧΑΡΗ ΣΑΒΒΙΔΗ
hsav@pegasus.gr

Με τις εκλογές να απέχουν μόλις 5 εβδομάδες, οι βουλευτές τόσο των Δημοκρατικών όσο και των Ρεπουμπλικανών προτίμησαν να συνταχθούν με τους ψηφοφόρους και όχι τους τραπεζίτες. Χαρακτηριστικό είναι ότι το σχέδιο καταψηφίστηκε από τα 2/3 των Ρεπουμπλικανών και το 40% των Δημοκρατικών. Όταν, όμως, το αποτέλεσμα έγινε γνωστό, οι δύο πλευρές άρχισαν να αλληλοκατηγορούνται. Οι μεν Ρεπουμπλικανοί ισχυρίζονταν ότι η ομιλία της επικεφαλής της Βουλής, Ν. Πελόσι, πόλωσε το κλίμα και τους οδήγησε να καταψηφίσουν το σχέδιο. Οι δε Δημοκρατικοί κατηγορούν την άλλη πλευρά για αθέτηση της συμφωνίας, που προκάλεσε αλλαγή ψήφου κάποιων Δημοκρατικών βουλευτών, οι οποίοι δεν ήθελαν να φανεί ότι ενδιαφέρονται για τους φορολογουμένους λιγότερο από τους πολιτικούς αντιπάλους τους.

Σύγκληση
από τον Ν. Σαρκοζί
σύσκεψης με κορυφαίους οικονομικούς παράγοντες προκειμένου να επεξεργαστούν σχέδιο για την έξοδο από την κρίση

Μόλις έγινε γνωστό το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας, οι υποστηρικτές του σχεδίου προσπάθησαν να μεταπείσουν μερικούς βουλευτές. Και αυτό γιατί στη Βουλή των Αντιπροσώπων η ψήφος μπορεί να αλλάξει μέχρι να κηρύξει την ψηφοφορία περαιωμένη ο πρόεδρος του σώματος. Τελικά

κάτι τέτοιο δεν έγινε αλλά κάποιος βουλευτής πρότεινε να υιοθετηθεί η διαδικασία της επανεξέτασης (reconsider) και κατάφερε να αποσπάσει την έγκριση του σώματος. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι ο νόμος θα κατατεθεί εκ νέου στη Βουλή τις προσεχείς ημέρες. Μέχρι τότε η κυβέρνηση ελπίζει να καταφέρει να μεταπείσει τουλάχιστον 12 βουλευτές, ώστε το αποτέλεσμα να μετατραπεί σε 216 κατά - 217 υπέρ.

ΠΑΡΑΤΑΣΗ >> Η νέα ψηφοφορία δεν πρόκειται, πάντως, να γίνει πριν από την Πέμπτη, γεγονός που προμηνύει παράταση της αβεβαιότητας στις αγορές.

Κανονικά το Κογκρέσο θα έπρεπε ήδη να έχει ολοκληρώσει τις εργασίες του γι' αυτή την κοινοβουλευτική περίοδο, ώστε να ξεκινήσει η προεκλογική εκστρατεία. Κάτι τέτοιο, όμως, αναβλήθηκε τουλάχιστον

(ΦΩΤΟ: ΑΠΕ)

Ιστορικά ρεκόρ πτώσης για τους δείκτες

>> Ο Dow Jones πραγματοποίησε τη μεγαλύτερη πτώση όλων των ετών όσον αφορά τις μονάδες ενώ ο δείκτης MSCI-world υποχώρησε σχεδόν 6%, στη μεγαλύτερη βουτιά από τη δημιουργία του, το 1970. Η εκκαθάριση των πράξεων συνεχίστηκε μισή ώρα μετά τη λήξη της συνεδρίασης, με τις απώλειες διαρκώς να διευρύνονται.

στον μέχρι την επόμενη εβδομάδα.

Οι ελπίδες για επανεξέταση του σχεδίου από τη Βουλή επέτρεψαν στον Dow Jones να ανακτήσει σχεδόν όλο το έδαφος που έχασε στο άκουσμα της είδησης για το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας. Στη συνέχεια, όμως, καθώς γινόταν κατανοητό ότι δεν πρόκειται να υπάρξουν σημαντικές εξελίξεις εντός της ημέρας, ο Dow επέστρεψε σε πτωτική τροχιά, κλείνοντας τελικά με απώλειες 6,98% (10.365,45 μονάδες - χαμηλότερο επίπεδο από τον Οκτώβριο του 2005). Ο δείκτης S&P-500 υποχώρησε κατά 8,79% και ο Nasdaq κατά 9,14%. Αξίζει να σημειωθεί ότι η εκκαθάριση των πράξεων συνεχίστηκε μισή ώρα μετά τη λήξη της συνεδρίασης, με τις απώλειες διαρκώς να διευρύνονται.

Μεγάλες αναμένονται οι απώλειες σήμερα σε Ασία και Ευρώπη. Τα συμβόλαια για τον δείκτη DAX στη Φραγκφούρτη που διαπραγματεύονταν μετά την ολοκλήρωση της συνεδρίασης έφτασαν να υποχωρούν πάνω από 9,5%. Ο δε δείκτης MSCI-world υποχώρησε σχεδόν 6%, στη μεγαλύτερη βουτιά από

την δημιουργία του, το 1970.

Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον αναμένονται οι αντιδράσεις και των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων. Στη Γαλλία, ο πρόεδρος Σαρκοζί συγκαλεί σήμερα έκτακτη σύσκεψη με τους επικεφαλής των τραπεζών και των ασφαλιστικών ομίλων.

ΣΥΝΟΔΟΣ >> Ως προεδρεύων της ΕΕ ο Γάλλος πρόεδρος κάλεσε, επίσης, την επόμενη εβδομάδα, κορυφαία κυβερνητικά στελέχη από Γερμανία, Βρετανία και Ιταλία (μαζί με τη Γαλλία είναι τα 4 ευρωπαϊκά κράτη του G8), τους επικεφαλής της ΕΚΤ, Ζ. Κ. Τρισέ, του Eurogroup, Ζ. Κ. Γιούνκερ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ζ. Μπαρόζο, για να προετοιμάσουν από κοινού τη σύγκληση παγκόσμιας συνόδου για την κρίση. Ενδεικτική της προσπάθειας για διεθνή συνεργασία ήταν και η επιστολή που απέστειλε ο πρόεδρος Μπους σε αρχηγούς «φιλικών» κρατών (μεταξύ των οποίων και ο Έλληνας πρόεδρος, Κάρολος Παπούλιας), για να τους ενημερώσει σχετικά με τους τελευταίους χειρισμούς του για την κρίση.

Πτώση καταναλωτικής εμπιστοσύνης σε Ευρώπη και ΗΠΑ

❖ Εξαιρετικά ανησυχητική και η άνοδος του δομικού πληθωρισμού στις ΗΠΑ τον Αύγουστο

Εξαιρετικά ανησυχητικά στοιχεία για την πορεία των οικονομιών τους προσεχείς μήνες δημοσιοποιήθηκαν, χθες, σε Ευρώπη και ΗΠΑ. Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης στην Ε.Ε. υποχώρησε τον Σεπτέμβριο στο χαμηλότερο επίπεδο από τον Δεκέμβριο του 1993 - τις 85,2 μονάδες. Αντίστοιχο ρεκόρ θα κατέγραφε και ο σχετικός δείκτης για την Ευρωζώνη (υποχώρησε στις 87,7 μονάδες), αλλά είχε βρεθεί χαμηλότερα (86,6 μονάδες) μετά τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου. Οι αναλυτές περίμεναν τη μεγάλη αυτή εξασθένηση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης και προειδοποιούν ότι ίσως η κατάσταση επιδεινωθεί στα στοιχεία για τον Οκτώβριο, καθώς η έρευνα του Σεπτεμβρίου ολοκληρώθηκε πριν από τη χρεοκοπία της Lehman Brothers. Ίδια γεύση και από τα στοιχεία για τις καταναλωτικές δαπάνες στις ΗΠΑ, καθώς αυτές παρέμειναν αμετάβλητες τον Αύγουστο, ενώ και το ποσοστό αύξησης του Ιουλίου αναθεωρήθηκε προς τα κάτω (στο 0,1%).

Η επίδοση του Αυγούστου αιφνιδίασε τους οικονομικούς αναλυτές, οι οποίοι κατά μέσο όρο ανέμεναν αύξηση των καταναλωτικών δαπανών της τάξης του 0,2%. Μάλιστα, το φρένο στην κατανάλωση προέκυψε παρά την ενίσχυση του προσωπικού εισοδήματος των Αμερικανών κατά 0,5% τον ίδιο μήνα, σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία. Εξαιρετικά ανησυχητική είναι και η πορεία του πληθωριστικού δείκτη που συνδέεται με τις καταναλωτικές δαπάνες, ο οποίος ενισχύθηκε 4,5% τον Αύγουστο, με τον δομικό δείκτη (εξαιρεί τις ευμετάβλητες τιμές καυσίμων και τροφίμων) να «τρέχει» με τον ταχύτερο ρυθμό των 13 τελευταίων ετών (2,6%). Φαίνεται, δηλαδή να ενισχύονται οι δευτερογενείς πιέσεις στον πληθωρισμό, γεγονός που περιορίζει τα περιθώρια για μείωση των αμερικανικών επιτοκίων.

ΒΟΥΤΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΑΓΟΡΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ	Αθήνα 2.840,8 -5,87%	CAC-40 3.953,48 -5,04%	FTSE 100 4.818,8 -5,30%	DAX 5.807,08 -4,23%	IBEX 10.975,7 -3,88%
	↓	↓	↓	↓	↓

Μαζικές εκροές στα αμοιβαία εξωτερικού

● Υπερβαίνουν τα 420 εκατ.
οι απώλειες τον Σεπτέμβριο

Μαζικές εκροές που ξεπερνούν τα 420 εκατ. ευρώ παρατηρούνται το Σεπτέμβριο στα αμοιβαία κεφάλαια, εκ των οποίων τα 360 εκατ. ευρώ προέρχονται από τα α/κ Διαχείρισης Διαθεσίμων Εξωτερικού και περίπου 58 εκατ. ευρώ από ομολογιακά εξωτερικού, δηλαδή κυρίως από τις τοποθετήσεις σε προϊόντα δολαρίου παρατηρήθηκαν από την αρχή Σεπτεμβρίου μέχρι την Παρασκευή λόγω της χρηματοοικονομικής κρίσης.

Οι συνολικές εκροές στα ελληνικά αμοιβαία κεφάλαια αναμένεται να ξεπεράσουν τα 400 εκατ. ευρώ, καθώς εκτός από τα Διαχειρίσιμα Διαθεσίμων εκροές εμφανίζουν τόσο τα Ομολογιακά Εσωτερικού (18,5 εκατ. ευρώ στο ίδιο χρονικό διάστημα) όσο και τα Ομολογιακά Εξωτερικού (58 εκατ. ευρώ μέχρι την Παρασκευή) επειδή οι αποδόσεις τους εξακολουθούν να πνίζονται, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις υπήρχαν επιπτώσεις από την ύπαρξη δομημένων ομολογιακών προϊόντων της Lehman στα χαρτοφυλάκια ορισμένων ομολογιακών α/κ εξωτερικού. Γενικότερα, όπως παρατηρούν εγχώριοι διαχειριστές κεφαλαίων, οι εκροές είναι εντονότερες στα «συντηρητικά» προϊόντα (διαθεσίμων και ομολογιακά εξωτερικού) επειδή ο συστημικός κίνδυνος για τις τοποθετήσεις δηλαδή περισσότερο στο δολάριο ήταν αυξημένος.

Εκροές που δεν ξεπερνούν όμως τα 20 εκατ. ευρώ καταγράφουν και τα μετοχικά α/κ εξωτερικού, τα οποία είχαν ελάχιστη έκθεση σε μετοχές Lehman στην Αμερική. Σε επίπεδο αποδόσεων, οι απώλειες που καταγράφουν τα μετοχικά εσωτερικού και εξωτερικού το διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου είναι οι μεγαλύτερες τις τελευταίες πενταετίας, γεγονός που δείχνει την κρίση που περνά ο θεσμός των αμοιβαίων κεφαλαίων το τελευταίο διάστημα. Ιδιαίτερα πτωτικές αναμένεται να παρουσιαστούν σήμερα οι αποδόσεις των μετοχικών α/κ εξωτερικού κυρίως λόγω της μεγάλης υποχώρησης των τραπεζικών τίτλων στη Μεγάλη Βρετανία.

ΝΙΚΟΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

Χαμηλό 44 μηνών για τα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια - Νέες μεγάλες απώλειες στη Wall

Πανικός από τις χρεοκοπίες τραπεζών σε Ε.Ε. - ΗΠΑ

➤ Κίνδυνος μετάδοσης της κρίσης από το τραπεζικό σύστημα στην πραγματική οικονομία ➤ Αποτυχημένη παρέμβαση των κεντρικών τραπεζών για την αποτροπή νέας ανόδου των επιτοκίων

ΤΟΥ ΧΑΡΗ ΣΑΒΒΙΔΗ
ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΗ

Στα χαμηλότερα επίπεδα από τις αρχές του 2005 υποχώρησαν, χθες, οι δείκτες στα μεγαλύτερα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια, ενώ και στο Χ.Α. ο γενικός δείκτης επέστρεψε στο επίπεδο του Μαΐου 2005. Και όλα αυτά πριν να γίνει γνωστή η απόρριψη του σχεδίου Πόλσον από το αμερικανικό Κογκρέσο. Ο πανικός κυριάρχησε σε όλες τις ευρωπαϊκές αγορές (οι δείκτες κατέγραψαν τη μεγαλύτερη ημερήσια βουτιά μετά την κρίση του '97) ενώ η διατραπεζική ουσιαστικά δεν λειτουργούσε, με τις τράπεζες να αποφεύγουν να δανείσουν ή μία την άλλη ακόμα και για μία ημέρα. Οι κεντρικές τράπεζες προσέφεραν αφειδώς ρευστότητα με συντονισμένες παρεμβάσεις αλλά απέτυχαν να αποτρέψουν τη νέα άνοδο των επιτοκίων. Από την Ισλανδία μέχρι τη Γερμανία, από το Βέλγιο μέχρι τη Δανία και από τις ΗΠΑ μέχρι τη Βρετανία οι κυβερνήσεις αναγκάστηκαν να προχωρήσουν σε κινήσεις διάσωσης τραπεζών για να αποτρέψουν την άμεση χρεοκοπία τους.

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ➤ Το πρόβλημα απειλεί να περάσει, τώρα, από το τραπεζικό σύστημα στην υπόλοιπη οικονομία. Με την ροή των κεφαλαίων προς τις επιχειρήσεις να έχει ουσιαστικά παγώσει, ο κίνδυνος μαζικών χρεοκοπιών σε όλο το φάσμα του παραγωγικού ιστού αρχίζει να γίνεται πλέον ορατός. Στο βαθμό που αγορά και κυβερνήσεις αποτύχουν να αντιστρέψουν το κλίμα τα προσεχή 24ωρα, η ευρωπαϊκή οικονομία κινδυνεύει να εισέλθει στη μεγαλύτερη κρίση μετά το 1945.

Στα χρηματιστήρια της Ευρώπης οι απώλειες ήταν μεγάλες, με τον

➤ Ο Ζαν Κλοντ Τρισέ επικεφαλής της ΕΚΤ και ο Ζ.Κ. Γιούνκερ επικεφαλής του Eurogroup αναμένονται να προχωρήσουν σε κινήσεις για την αντιμετώπιση της κρίσης

πανευρωπαϊκό δείκτη FTSE Eurofirst-300 να υποχωρεί κάτω από τις 1.050 μονάδες για πρώτη φορά μετά τον Ιανουάριο του 2005, χάνοντας 5,23% σε μία συνεδρίαση. Και η συνεδρίαση στα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια ολοκληρώθηκε ώρες πριν από το αρνητικό αποτέλεσμα για το σχέδιο Πόλσον στο αμερικανικό Κογκρέσο. Ο Dow Jones, που υποχωρούσε καθ' όλη την ημέρα κατά 2,5%, βυθίστηκε στο -7%, σημειώνοντας μεγαλύτερες απώλειες και από την 11η Σεπτεμβρίου. Οι ελπίδες που διαφάνηκαν, αμέσως

μετά, για αλλαγή της ψήφου των βουλευτών επέτρεψαν στον δείκτη να ανακάμψει, αλλά στη συνέχεια η αβεβαιότητα τον οδήγησε εκ νέου στο -5%. Ο δε παγκόσμιος δείκτης της Morgan Stanley, MSCI-world υποχωρούσε σχεδόν 6% λίγο πριν από τα μεσάνυχτα, καταγράφοντας τη μεγαλύτερη ημερήσια βουτιά από το 1970.

ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ ➤ «Βουτιά» 10 δολαρίων κατέγραψε αργά χθες η τιμή του πετρελαίου, με το Brent να υποχωρεί κάτω από τα 94 δολ./βαρέ-

λι, και το αργό στη Νέα Υόρκη να πέφτει κάτω από τα 97 δολάρια, καθώς οι απώλειες αυξήθηκαν με ρυθμούς μαθηματικής προόδου, όταν έγινε γνωστό πως η Βουλή των Αντιπροσώπων καταψήφισε το σχέδιο Μπους για την σωτηρία του αμερικανικού τραπεζικού συστήματος. Πτωτικά κινήθηκαν και οι τιμές των υπολοίπων εμπορευμάτων, με εξαίρεση τον χρυσό, που ενισχύθηκε κατά 3% έως τα 915,30 δολάρια/ουγκιά, αναλαμβάνοντας και πάλι το ρόλο του ως επενδυτικού καταφυγίου σε περιόδους κρίσης.

Ο ειδικός αναλυτής της αγοράς εμπορευμάτων της Deutsche Bank, Μάικλ Λιούις, σχολίασε ότι τα εμπορεύματα δεν μπορούν να ξεφύγουν από το γενικότερο κλίμα των αγορών, από τις αβέβαιες προοπτικές που διαγράφονται για τα παγκόσμια χρηματιστήρια, για τα επιτόκια και για τα νομίσματα. Και υποστήριξε πως η μεγαλύτερη ανησυχία του είναι σε ποιο βαθμό θα επηρεάσει η αμερικανική χρηματοοικονομική κρίση τις παγκόσμιες οικονομίες, και κυρίως την κινεζική.

«Για πολλά εμπορεύματα, όπως το αλουμίνιο και το αργό πετρέλαιο, η Κίνα αντιπροσωπεύει ένα σημαντικό μερίδιο της παγκόσμιας αύξησης της κατανάλωσης», εξήγησε ο κ. Λιούις.

Στα επίπεδα του Μαΐου του 2005 επέστρεψε το Χ.Α.

● Μόλις 20 μετοχές έκλεισαν με άνοδο, ενώ 237 υποχώρησαν

Στο Χ.Α., ο γενικός δείκτης υποχώρησε στις 2.840,8 μονάδες (-5,87%) - επίπεδο στο οποίο είχε βρεθεί από τον Μάιο του 2005. Μόνον που τότε ετοιμαζόταν νέος κύκλος ανόδου, ενώ τώρα το βάθος της κρίσης είναι εξαιρετικά δύσκολο να υπολογιστεί. Οι διεθνείς αγορές προεξοφλούν νέες καταρρεύσεις και το ελληνικό Χρηματιστήριο νέα γενιά προβληματικών εταιρειών. Αν και το ελληνικό τραπεζικό σύστημα διατηρώνει σε κάθε ευκαιρία πως έχει αντοχές, οι πιέσεις στον κλά-

δο όσον αφορά το χρηματιστηριακό ταμπλό είναι πρωτόγνωρες. Οι χθεσινές καταρρευτικές πωλήσεις σε μεγάλο βαθμό αντανακλούσαν προβλήματα στα margins και αφορούσαν κυρίως τις μετοχές της υψηλής κεφαλαιοποίησης. Προπομπός της πτώσης η ΔΕΗ, καθώς οι εξελίξεις στην επιχείρηση κάθε άλλο παρά βοηθητικές θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν για την πορεία της μετοχής ειδικά σε μία τέτοια περίοδο. Η επιχείρηση ανακοίνωσε ότι το δεύτερο εξάμηνο αναμένει ζημιές μεγαλύτερες του πρώτου εξαμήνου. Η αξία των συναλλαγών έφθασε στα 257 εκατ. ευρώ, από τα

οποία μάλιστα τα 7 αφορούσαν πακέτα. Είναι χαρακτηριστικό ότι 20 μετοχές έκλεισαν με άνοδο, ενώ 237 υποχώρησαν και για 43 από αυτές οι απώλειες κινούνται μεταξύ 9% και 27%. Η ΔΕΗ υποχώρησε χθες κατά 22,26% σπάζοντας κυριολεκτικά όλα τα κοντέρ. Πιέσεις χθες δέχθηκε η Εθνική που έκλεισε με απώλειες 6,7%, ενώ κατά 3,74% υποχώρησε η μετοχή της Alpha Bank. Χαμηλότερα κατά 5% έκλεισε η μετοχή της Eurobank, ενώ πτώση 7,16% σημείωσε η μετοχή της Τράπεζας Πειραιώς και 6,01% η ΜΡΒ. Μεγαλύτερες τέλος από 7% ήταν οι απώλειες του ΟΤΕ.

Πέντε επιχειρήσεις σε μία ημέρα, με μεγαλύτερη τη μερική κρατικοποίηση της Fortis

«Τσουνάμι» παρεμβάσεων για τη διάσωση ευρωπαϊκών τραπεζών

➤ Προσπάθεια να αποτραπεί η «μόλυνση» του κλάδου από τη made in USA κρίση

ΤΗΣ ΛΑΛΕΛΑΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΔΑΡΑΤΟΥ

Από τις Βρυξέλλες και το Λονδίνο μέχρι το Βερολίνο και το... Ρέικιαβικ, οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις επιδόθηκαν χτες σε σωρεία επιχειρήσεων διάσωσης τραπεζικών ομίλων, σε μια αγωνιώδη προσπάθεια να αποτρέψουν τη μόλυνση του κλάδου από την made in USA χρηματοπιστωτική κρίση.

ΜΠΕΝΕΛΟΥΞ: FORTIS ➤ Η «κορυφή του παγόβουνου» ήταν βεβαίως η διάσωση του βελγο-ολλανδικού τραπεζοασφαλιστικού κολοσσού Fortis, η οποία κρατικοποιήθηκε μερικώς από τις κυβερνήσεις Βελγίου, Ολλανδίας και Λουξεμβούργου που απέκτησαν το 49% του ομίλου έναντι 11,2 δισ. ευρώ. Η εξέλιξη αυτή έλαβε χώρα μετά τις επείγουσες διαπραγματεύσεις που είχαν το βράδυ της Κυριακής κυβερνητικά στελέχη των τριών χωρών με τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας Ζαν-Κλοντ Τρισέ, η εμπλοκή του οποίου καταδεικνύει την ανησυχία της Φρανκφούρτης για τη σταθερότητα του ευρωπαϊκού χρηματοοικονομικού συστήματος. Η είδηση προκάλεσε σεισμικές δονήσεις στις τραπεζικές μετοχές, με τους επενδυτές να αναρωπιούνται ποιος θα είναι ο επόμενος «αδύναμος κρίκος» που θα

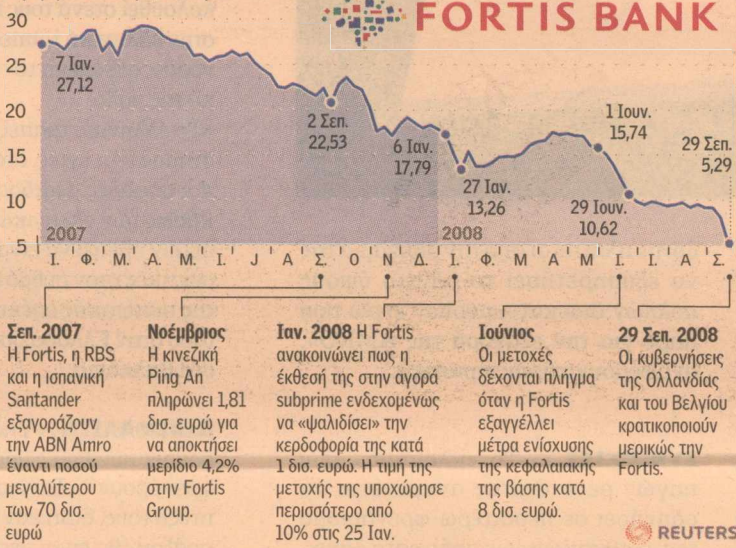
Η κρατικοποίηση της Fortis

Απόφαση αστραπή για την κρατικοποίηση του ολλανδο-βελγικού χρηματοοικονομικού ομίλου Fortis ελήφθη την Κυριακή, ύστερα από έκτακτες διαβουλεύσεις με τον πρόεδρο της ΕΚΤ, Ζαν Κλοντ Τρισέ.

Στόχος της απόφασης είναι να αποτραπεί ένα «ντόμινο» αμερικανικού τύπου από την κατάρρευση μιας από τις 20 μεγαλύτερες τράπεζες της Ευρώπης. Ο όμιλος ING Group θα εξαγοράσει περιουσιακά στοιχεία της ABN Amro που ανήκουν στην Fortis.

Εξέλιξη της τιμής της μετοχής της Fortis

Ημερήσιο κλείσιμο, σε ευρώ

σπάσει: Ενδεικτικό του κλίματος είναι ότι παρά τη «σανίδα σωτηρίας» η μετοχή της Fortis έκλεισε και χτες με απώλειες 23%. Οι πιέσεις διαχύθηκαν και στον ανταγωνιστικό γαλλο-βελγικό όμιλο Dexia (-30%), αναγκάζοντας τον Βέλγο πρωθυπουργό Υβ Λετέρμ να δεσμευθεί πως «οι καταθέτες πρέπει να θεωρούν τα χρήματά τους ασφαλή... Ο,τι κάναμε για την Fortis, είμαστε έτοιμοι να το

πράξουμε και για άλλες τράπεζες».

ΒΡΕΤΑΝΙΑ: B&B ➤ Στη Βρετανία, μετά την πλήρη κρατικοποίηση της Northern Rock πέρυσι (που σηματοδότησε την έλευση της κρίσης στην άλλη όχθη του Ατλαντικού) και την εσπευσμένη εξαγορά της HBOS από την Lloyds TSB -με τις ευλογίες της κυβέρνησης- τη «κοκυτάλη» πήρε χτες η Bradford & Bingley (B&B), η οποία

περιήλθε και αυτή υπό κρατικό έλεγχο: Η κυβέρνηση εξαγόρασε το χαρτοφυλάκιο δανείων (κυρίως στεγαστικών) της B&B, αξίας 50 δισ. στερλινών. Δρομολόγησε την πώληση του χαρτοφυλακίου καταθέσεων της τράπεζας και του δικτύου των 200 υποκαταστημάτων της στην ισπανική Santander έναντι 600 εκατ. στερλινών. Η Santander, έχοντας ήδη εξαγοράσει τις Abbey National και Alliance & Leicester (την τελευταία νωρίτερα εντός του έτους), αναδεικνύεται σε μεγάλο «παίκτη» στην τραπεζική αγορά της Βρετανίας.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ: HYPO REAL ESTATE

➤ Στη Γερμανία, ο «ιός» της έλλειψης ρευστότητας έπληξε την Hypo Real Estate -τον μεγαλύτερο όμιλο χορήγησης δανείων επαγγελματικής στέγης και μια από τις 30 εταιρείες του DAX του χρηματιστηρίου της Φρανκφούρτης-, ο οποίος έλαβε 35 δισ. ευρώ σε πιστωτικές εγγυήσεις από την κυβέρνηση του Βερολίνου και από κοινοπραξία τραπεζών προκειμένου να αποτραπεί η άμεση κατάρρευσή του. Οι μετοχές της HRE υποχώρησαν έως και 70% μετά την παρέμβαση, που καταδεικνύει ότι οι πιέσεις στον χρηματοοικονομικό τομέα της χώρας εντείνονται στην παρούσα φάση της κρίσης.

ΔΑΝΙΑ-ΙΣΛΑΝΔΙΑ ➤ Στη Δανία, η τράπεζα Roskilde που διασώθηκε από την Κεντρική Τράπεζα της χώρας ανακοίνωσε την πώληση του δικτύου της στις ανταγωνιστικές της Nordea, Spar Nord Bank και Arbejdernes

Συναγερμός

➤ Οι εξελίξεις σήμαναν συναγερμό σε όλη την Ευρώπη, με τον Γάλλο πρόεδρο Σαρκοζί να καλεί εσπευσμένα σήμερα τις ηγεσίες των τραπεζών και των ασφαλιστικών ομίλων της χώρας για να τον ενημερώσουν για την κεφαλαιακή τους θέση. Αύριο, εξάλλου, η Κομισιόν παρουσιάζει τις προτάσεις της για την αναθεώρηση της κοινοτικής οδηγίας για τους κανόνες κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών. «Είναι ανάγκη να υπάρξει μια καλά διαρθρωμένη απάντηση από την Ευρώπη, για να επανέλθουν η σταθερότητα και η εμπιστοσύνη», δήλωσε χτες ο πρόεδρος της Επιτροπής Μ. Μπαρόζο. Οι Βρυξέλλες σε συνεργασία με τη γαλλική προεδρία επεξεργάζονται προτάσεις εξόδου από την κρίση που θα συζητηθούν στη Σύνοδο Κορυφής στις 15-16/10.

Landsbank. Και στη μακρινή Ισλανδία, η τρίτη μεγαλύτερη τράπεζα της χώρας Glitnir Bank, με ιστορία 104 ετών περιήλθε υπό κρατικό έλεγχο, με την κυβέρνηση του Ρέικιαβικ να αποκτά το 75% για 600 εκατ. ευρώ.

Σε συνεχή ανοδική πορεία τα επιτόκια

Η διατραπεζική προμηνύει νέα προβλήματα

Προάγγελος κακών για το ευρωπαϊκό χρηματοοικονομικό σύστημα, που τώρα αντιδρά στη δίνη της αμερικανικής κρίσης, είναι η εκτίναξη των ευρωπαϊκών διατραπεζικών επιτοκίων σε ιστορικά ρεκόρ. Τούτη η εξέλιξη δείχνει πως κλείνουν οι «κάνουλες» χρηματοδότησης μεταξύ των τραπεζών, εν μέσω κλίματος δυσπιστίας για την επιτυχία που θα έχουν οι «ενέσεις» ρευστότητας των κεντρικών τραπεζών στις χρηματαγορές, αλλά και τα γενικότερα μέτρα για τη διάσωση του παγκόσμιου χρηματοοικονομικού συστήματος.

Παρά τη νέα, χθεσινή συντονι-

σμένη δράση των κεντρικών τραπεζών - με την Fed να αυξάνει το πλαφόν swap δολαρίου με την ΕΚΤ και άλλες κεντρικές τράπεζες από 290 δισ. δολάρια σε 620 δισ. συνολικά, αλλά και με άλλες αναγγελίες για «ενέσεις» ρευστότητας στο σύστημα από την ΕΚΤ και ασιατικές κεντρικές τράπεζες - τα επιτόκια της διατραπεζικής δεν σταμάτησαν να αυξάνουν.

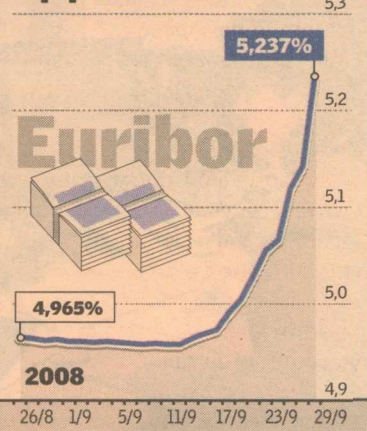
«Η ρίζα του κακού στην ιστορία των τραπεζών είναι οι χρηματαγορές, που συνεχίζουν να βρίσκονται σε δραματική κατάσταση», δήλωσε ο Παδράικ Γκάρβι της ING Bank. Και ο Πατρίκ Ζακ της BNP Paribas οχο-

λίασε πως οι εντάσεις παραμένουν, καθώς η ρευστότητα στερεύει.

ΣΕ ΥΨΗ-ΡΕΚΟΡ ➤ Το επιτόκιο ανάμεσα στο τρίμηνο επιτόκιο δολαρίου και το επιτόκιο για τα overnight swaps, γνωστό ως Libor-OIS, που θεωρείται αντιπροσωπευτικός δείκτης για την έλλειψη ρευστότητας, εκτινάχθηκε χτες στο ρεκόρ των 225 μονάδων βάσης, αφού «έσπασε» για πρώτη φορά το φράγμα των 200 μονάδων στις 25 Σεπτεμβρίου, και ενώ διατηρείτο στο μέσο όρο των 8 βασικών μονάδων το 12μηνο Ιουλίου 2006-2007, πριν ξεσπάσει η χρηματοπιστωτική κρίση.

Το τρίμηνο επιτόκιο Euribor ανήλθε στο υψηλότερο επίπεδο από τις αρχές του 1995, στο 5,237% από 5,142% την προηγούμενη Παρασκευή, ενώ το εξαμηνίο επιτόκιο Euribor, που καλύπτει την περίοδο έως τα τέλη του έτους αυξήθηκε σε νέο ιστορικό ρεκόρ, στο 5,315% από 5,290%. Ο δανεισμός μεταξύ τραπεζών με συμβόλαια ωρίμασης στα τέλη του έτους, την περίοδο δηλαδή των εορτών των Χριστουγέννων προβληματίζει, καθώς η εξυπηρέτηση χρεών γίνεται δυσκολότερη, εξαιτίας του ότι εκείνη την περίοδο οι αγορές είναι συνήθως κλειστές ή χαρακτηρίζονται από έλλειψη ρε-

Εξέλιξη του 3μηνου Euribor

στότητας. Αλλά και το επιτόκιο της διατραπεζικής στο Λονδίνο Libor ενισχύθηκε χτες 8 μονάδες βάσης, στο 5,22%, καταγράφοντας τη μεγαλύτερη άνοδο από τον Ιούνιο.

Ανύπαρκτη η διατραπεζική με όγκο 5 - 10 εκατ. ευρώ

Ερχονται αυξήσεις επιτοκίων

✪ Διατηρήσιμη η κατάσταση της ρευστότητας των ελληνικών τραπεζών μέσω επιβράδυνσης στη χορήγηση δανείων

ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ ΠΑΠΑΓΓΑΝΝΟΥ

Ασφυκτική είναι πλέον η κατάσταση στη διατραπεζική αγορά με το euribor 3μηνου να καταρρίπτει το ένα ρεκόρ μετά το άλλο έχοντας φθάσει στο 5,24%, γεγονός που αποτρέπει τις τράπεζες να δανεισθούν, καθώς πληρώνουν το χρήμα με επιτόκιο που κυμαίνεται στο 7,24% (euribor 3μηνου συν περιθώριο 2%) ή στην χειρότερη στο 7,44% (euribor 3μηνου συν περιθώριο 2,2%). Μετά την πτώση της Lehman η διατραπεζική αγορά έχει βυθιστεί σε ύφεση πραγματοποιώντας σε καθημερινή βάση όγκο της τάξης των 5-10 εκατ. ευρώ, όπως αναφέρουν τραπεζικές πηγές. «Είναι σχεδόν ανύπαρκτη και οι ελληνικές τράπεζες που βγαίνουν ως δανειστές είναι μόλις δυο», αναφέρεται χαρακτηριστικά.

Η συνεχιζόμενη ύφεση της διατραπεζικής και η εκτόξευση του euribor σε ιλιγγιώδη επίπεδα φέρνει αυξήσεις στα επιτόκια.

Σύμφωνα με πληροφορίες, τις επόμενες ημέρες θα υπάρξει αύξηση επιτοκίων, είτε σιωπηρά είτε με ανακοινώσεις, από τις ελληνικές τράπεζες, αρχής γενομένης από τα επιτόκια στα επιχειρηματικά δάνεια. Μάλιστα, σε αρκετές ελληνικές επιχειρήσεις έφθασε e-mail, το οποίο ενημέρωνε τους οικονομικούς διευθυντές πως συγκεκριμένη τράπεζα προχώρησε σε αύξηση του επιτοκίου κατά 0,25%.

Την ίδια κίνηση αναμένουν και από τις υπόλοιπες τράπεζες εντός των

ημερών, ενώ η αύξηση γίνεται αυτόματα σε όλα δάνεια (στεγαστικά κ.ά.) έχουν ως βάση το euribor.

ΠΡΟΒΛΗΜΑ >> Η φρενίρης άνοδος του euribor προκαλεί λοιπόν πονοκέφαλο στις διοικήσεις των τραπεζών όσον αφορά στη ρευστότητα, κυρίως σε μεσοπρόθεσμη βάση.

Η κατάσταση είναι διατηρήσιμη για τις ελληνικές τράπεζες, καθώς τουλάχιστον μέχρι το τέλος του έτους έχουν συγκεντρώσει ρευστότητα μέσα από τις προθεσμιακές καταθέσεις, τις οποίες πληρώνουν φθηνότερα από τη διατραπεζική.

Επίσης, προ της κρίσης δύο εξ αυτών προχώρησαν σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου, ενώ οι περισσότερες εξαγορές που έχει κάνει δεν ήταν με δανεισμό αλλά με αυξήσεις κεφαλαίου. «Αυτό δίνει ανάσα στις ελληνικές τράπεζες, καθώς για παράδειγμα η

Fortis πλήττεται από την αδυναμία της να εξυπηρετήσει το δάνειο ύψους πολλών δισεκατομμυρίων ευρώ που πήρε για την εξαγορά της AMRO», αναφέρουν χαρακτηριστικά.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ >> Το «κλείσιμο» των πηγών ρευστότητας αναμένεται να οδηγήσει σε περαιτέρω φρενάρισμα των επιθετικών έως πρόσφατα δανειοδοτήσεων από τις τράπεζες τόσο προς τους επιχειρηματίες όσο και στους ιδιώτες. «Το φρενάρισμα αυτό και η στροφή στην ποιότητα του χαρτοφυλακίου σαφώς θα έχει επιπτώσεις στην κερδοφορία. Σημασία όμως σε τέτοιες περιόδους είναι η διατήρηση της υγείας του ισολογισμού και όχι η θυσία της στο βωμό του εύκολου αλλά επικίνδυνου κέρδους», τονίζει στην «Η» τραπεζίτης με εμπειρία σε καθεστώς υψηλών επιτοκίων.

Γ. Προβόπουλος: Ασφαλές το ελληνικό τραπεζικό σύστημα

✪ Ο πρόεδρος της ΤτΕ ζήτησε από τις τράπεζες να είναι πιο προσεκτικές

Καθησυχαστικός εμφανίζεται ο διοικητής της ΤτΕ Γιώργος Προβόπουλος, ωστόσο επισημαίνει ότι «η ΤτΕ παρακολουθεί στενά τους πάντες στην ελληνική τραπεζική αγορά», σεβόμενη τον εποπτικό της ρόλο.

«Το ελληνικό τραπεζικό σύστημα είναι υγιές, σταθερό και ασφαλές. Ωστόσο, οι διοικήσεις των ελληνικών τραπεζών πρέπει να είναι προσεκτικές στον ρυθμό αύξησης της πιστωτικής επέκτασης τόσο στην Ελλάδα όσο και στα Βαλκάνια.

ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ >> Υπό τις παρούσες συνθήκες πρέπει να φρενάρουν τη δανειακή ανάπτυξη τους, διότι εάν δεν το πράξουν θα είναι περισσότερο εκτεθειμένες στον δανεισμό με το κόστος του χρήματος να είναι ιδιαίτερα υψηλό», τονίζει στην «Η» ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιώργος Προβόπουλος και επισημαίνει πως δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος όσον αφορά στη διασφάλιση και την προστασία των πολιτών με αιχμή τις καταθέσεις. Εξηγεί πως το ελληνικό

τραπεζικό σύστημα είναι ασφαλές για τρεις λόγους: Πρώτον, πάνω από το 85% των συνολικών χορηγήσεων καλύπτεται από καταθέσεις και επομένως οι ελληνικές τράπεζες δεν εξαρτώνται σε μεγάλη έκταση από τις αγορές χρήματος και κεφαλαίου. Δεύτερον, είναι σε περιορισμένο βαθμό εκτεθειμένες σε προβληματικές τοποθετήσεις τύπου subprime και αυτό διότι τα τελευταία χρόνια λειτουργήσαν σε εξαιρετικά ευνοϊκό οικονομικό περιβάλλον στην Ελλάδα και στις γειτονικές χώρες, που τους έδιναν καλύτερες ευκαιρίες αξιοποίησης των κεφαλαίων τους. Τρίτον, ο βαθμός μόχλευσης (δηλαδή, πόσες φορές το ενεργητικό αντιπροσωπεύει τα ίδια κεφάλαια) του ελληνικού τραπεζικού συστήματος είναι 14,5% σε αντιδιαστολή με τις αδύναμες ξένες τράπεζες που είναι στην επικαιρότητα, στις οποίες ο βαθμός μόχλευσης ανέρχεται πάνω από 50%. Ερωτηθείς εάν έχει συστήσει στις τράπεζες να σταματήσουν οποιαδήποτε φιλόδοξη εξαγορά εκτός συνόρων, τόνισε ότι «η εποχή δεν προσφέρεται για επέκταση με δανειακά κεφάλαια», εκτός κι αν αυτά προέρχονται από αυξήσεις κεφαλαίου.

Εφτάσε τις 97 μονάδες βάσης - Συναγερμός στις τράπεζες

Στα ύψη το spread με το γερμανικό ομόλογο

ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΑΡΛΑΠΑΝΟΥ

Σε νέα ύψη ρεκόρ των 97 μονάδων βάσης από περίπου 77 που ήταν στο τέλος της προηγούμενης εβδομάδας, εκτινάχθηκε κατά τη διάρκεια της χθεσινής μέρας η διαφορά της απόδοσης (spread) του ελληνικού δεκαετούς ομολόγου με το αντίστοιχο γερμανικό Bund, χτυπώντας κόκκινο «συναγερμό» στα επιτελεία των τραπεζών.

Μάλιστα κατά τη διάρκεια της ημέρας δεν δίνονταν καν τιμές στην Ηλεκτρονική Δευτερογενή Αγορά

Τίτλων, ενώ η όλη αναστάτωση αποτυπώθηκε και στον ιδιαίτερα χαμηλό όγκο συναλλαγών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος οι συναλλαγές στην ΗΔΑΤ ήταν ιδιαίτερα περιορισμένες, ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 195 εκατ. ευρώ, όταν την Παρασκευή ήταν 692 εκατ. ευρώ, με τις πωλήσεις να ανέρχονται σε 175 εκατ. ευρώ και τις αγορές μόλις σε 20 εκατ. ευρώ.

Η διεύρυνση του spread στις 100 μονάδες βάσης θεωρείται πλέον κάτι περισσότερο από ορατό ενδεχόμενο από παράγοντες της εγχώ-

ριας αγοράς ομολόγων. Στη λήξη της χθεσινής συνεδρίασης το spread είχε διορθώσει στην περιοχή των 88 - 90 μονάδων βάσης. Η Ελλάδα ακολούθησε την Ιταλία που «κτυπήθηκε» επίσης σημαντικά παρουσιάζοντας διεύρυνση του spread της κατά περίπου 15 μονάδες βάσης.

ΚΡΙΣΙΜΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ >> Παράγοντες της εγχώριας αγοράς ομολόγων χαρακτηρίζουν ιδιαίτερα κρίσιμη την τρέχουσα εβδομάδα, ιδίως για τις περιφερειακές αγορές ομολόγων, δηλαδή την Ελλάδα, την Ιταλία, την Ισπανία και την Πορτογαλία, που

είναι και οι πλέον ευάλωτες τους τελευταίους μήνες στα σκαμπανεβάσματα των αγορών.

Η πιστωτική κρίση έχει εντείνει την τάση των επενδυτών να αποφεύγουν τις επενδύσεις υψηλού ρίσκου (risk aversion). Στο πλαίσιο αυτό το spread της Ελλάδας και των υπολοίπων περιφερειακών αγορών έχουν εκτιναχθεί στα ύψη υποδηλώνοντας αύξηση στο κόστος δανεισμού για την Ελλάδα, που υλοποιεί φέτος ένα ιδιαίτερα φιλόδοξο πρόγραμμα 43 δισ. ευρώ, ενώ και τον επόμενο χρόνο αναμένεται να δανειστεί τουλάχιστον 39 δισ. ευρώ.

✪ Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος οι συναλλαγές στην ΗΔΑΤ ήταν ιδιαίτερα περιορισμένες, ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 195 εκατ. ευρώ

Handwritten notes in blue ink:
 - Left: "2,5% -> 4,9% - 5% 100"
 - Middle: "ενταίοι χρεοφύλακες"
 - Right: "ωραιοτέρα ωραιοτέρα 1 μονάδα"
 - Far right: "40% 5% = 100 διαλ"
 - Bottom right: "75 x 4% = 700 ->"